

Չուկր ծառին վրայ կ'ելլայ :

Բագային առակ մը կար որ կ'ըսէինք . երբոր չուկր ծառին վրայ ելլելու . ու ասով բանի մը դժուարահաւատարի կամ անկարելի ըլլալը կ'ուզէինք ցուցնել : Բայց այս անկարելին կը լսենք հիմա որ կարելի է եղեր , ու ձուկն ալ ծառին վրայ կրնայ եղեր ելլել :

Հնդկաց ծովերուն զարմանալի ձրկներուն վրայ մօտերս նոր ձուկ մ'ալ ճանչցուեր է , որ ջրէն դուրս ցատքելով՝ բոլորիկ ըսուած ծառին վրայ կ'ելլէ , ծառին հոյզը կը ծծէ ու զարձեալ ծով կը դառնայ : Եւ որ նման բան մը կը կարդանք նաև (1) . Շարթուն բանասիրին հրատարակած Հին ու նոր ճանապարհորդաց պատմութեանցը մէջ , որ 1791ին Հնդկաստանի անգղիական ընկերութեան անդամներէն տեղակալ Տիւլտորֆ առնունով մէկը տեսաւ կ'ըսէ Սէնալ մը , երկու մեղր բարձրութեամբ արմաւենիի մը վրայ ելած , և դեռ ալ վերերը կը ջնայ եղեր ելլելու : Սենալի աս կարողութիւնը՝ ձկան բոլորովին մասնաւոր գործարանաց կազմութեք տալու է . Սալապարի աս ձուկը կրնայ ջուր պահել իրեն ականջներուն տակը , որով և կրնայ երկար ատեն ջրէն դուրս ապրիլ :

Երկր կարգին յարաբերող ծուկ մըն ալ կայ որ բաւղաձև հագագային ձրկանց ցեղէն է և անշաղ կ'ըսուի , որ յունական ἀνόβασις (Բեբէ) բառէն առնուած է : Երբէն թէ աս ձուկը ջրասէր բուսոց կը փաթթուի և խիստ երկար ատեն կրնայ կենդանի մնալ ջրէն դուրս . երկայնութիւնն է գրեթէ 15 հարիւրորդամեղր , գոյնը մութ կանանչ և երբեմն վրան խոտորնակի գծեր կ'ունենայ . միւր անհամ է և անախորժ . թէպէտև Հնդկաստանցիք կ'ուտեն , որովհետև բժշկական յատկութիւններ ունի կ'ըսեն իրենք : Չեռնածուք աս ձկով ժողովրդեան դիմաց այլևայլ զօսեցուցիչ խաղեր կը ձևացնեն :

Տ Ն Տ Ե Ս Ա Կ Ա Ն Ք

ՃԱՐՏԱՐՈՒԹԻՒՆ

Կշիտքը խարդախած մետաքսը ձանձալու կերպ :

Կասկածելի մետաքսիդ ճիշդ չափը առնելէն ետքը գաղջ ջուրի մէջ խոթէ ու քիչ մը ատեն թող . Հանէ ու պլորելով ջուրը սիւմէ , ու նոր ջուրով մը թրջէ . երբ բոլորովին կը չորնայ՝ նորէն կշռէ : Թէ որ առջինէն քիչ գայ կշիռը՝ նշան է թէ լուալովդ մետաքսին մէջէն դուրս ելեր է այն օտար նիւթը զորն որ արուեստաւորը ճարտարութեամբ մետաքսին հետ կը խառնէ ծանրութիւնը աւելցնելով վաստակը աւելցնելու համար :

Ծխախոտի անոշ :

Ծխախոտին տերեւներուն ունեցած յարգը կամ մանաւանդ գործածութիւնը , ամէն տեղ յայտնի է . ու զօրութիւնն ու համը գործածողներուն չափաւ կարծեմ մեծ ու տեսակ տեսակ . բայց ասով ալ դեռ մեր կողմերը ծխախոտին ամէն յարգը կատարելապէս ճանչցած չեն : Տեղ կայ , ինչպէս Քուլումպիա , որ չէ թէ այդ սքանչելի խոտին ծխովը տոգորուած թուրքերին միայն կը կլեն կը զմայլին , հապա նաև տեսակ մը անուշ ալ կը շինեն , մասնաւոր անուամբ մ'ալ Մօ կամ Խիֆո կոչելով :

Եւ որ համար կ'առնուն ծխախոտը ու վրայէ վրայ տերեւները դիզելով , կը թողուն որ խմորին . ետքէն կը ձգմեն ու վազած հիւթը կամ ջուրը կրակի վրայ լաւ մը կ'եռացնեն , մինչև որ շիրու պը թանձրանայ , անկէց ետև պզտի տուփերու մէջ կը լեցնեն ու գրպաննին կը պահեն , և ուզած ատեննին պզտի փայտէ դգալով մը կը հանեն կ'ուտեն ,